

THOMAS OLANDER

ACCENTUAL MOBILITY

The prehistory of the
Balto-Slavic mobile accent paradigms

ACCENTMOBILITET

DE BALTOSLAVISKE MOBILE ACCENTPARADIGMERS FORHISTORIE

Dansk resumé

I baltiske og slaviske sprog findes i alle stammeklasser en type ord hvor accenten ligger på første stavelse i nogle former og på endelsen i andre, fx litauisk nom. sg. *galvà* 'hoved', akk. *gálvą*, gen. *galvōs* osv.; russisk nom. sg. *golová* 'hoved', akk. *gólovu*, gen. *golový* osv. Da de baltiske og slaviske mobile accentparadigmer i høj grad stemmer overens med hinanden, er det sandsynligt at accentmobiliteten i de to sproggrupper går tilbage til et fælles udgangspunkt. Formålet med afhandlingen er at bestemme den urindoeuropæiske baggrund for de baltoslaviske mobile accentparadigmer.

I de to indoeuropæiske sprog hvor det urindoeuropæiske accentsted endnu er direkte og utvetydigt bevaret, vedisk sanskrit og oldgræsk, er accentmobiliteten begrænset til visse konsonantstammer. Hvor nogle forskere mener at den generelle accentmobilitet i baltoslavisk udgør en arkaisme i forhold til den vediske og græske immobilitet i de fleste stammeklasser, mener andre at der i baltoslavisk har fundet en innovation sted hvor konsonantstammernes accentmobilitet blev kopieret af de øvrige stammeklasser. I nærværende afhandling foreslås det at den baltoslaviske innovation bestod i en førbaltoslavisk accentlov. Hvis en ordform var accentueret på en kort eller hiatisk final stavelse, blev den ubetonet:

$$\check{V} > [-\text{accent}] / _ (\check{V})C_0\#$$

Afhandlingen består af fem kapitler. Det indledende kapitel I berører metodiske og terminologiske problemer og indeholder en forskningshistorie samt en udførlig kritik af to af de mest populære forklaringsmodeller for den baltoslaviske accentmobilitet. Kapitel II indeholder en rekonstruktion af det prosodiske system, de finale stavelser og den paradigmatiske accent i urindoeuropæisk på grundlag af indoiransk, græsk og germansk materiale. I kapitel III rekonstrueres det prosodiske system og den paradigmatiske accent i urbaltoslavisk på grundlag af materiale fra de tre baltiske sprog og urslavisk. I kapitel IV foretages af en undersøgelse af den foreslåede accentlov ud fra en sammenligning af de rekonstruerede urindoeuropæiske endelser og de tilsvarende former i de urbaltoslaviske mobile accentparadigmer. Det konkluderende kapitel V indeholder en sammenfatning af de foregående kapitler og en fremstilling af de vigtigste resultater.